

Melkveeadviseur Guy Vandepoel: 'Melkvee houden moet plezierig blijven'

Groeien naar vermogen

In zes jaar tijd realiseerde de Belgische melkveehouderij tien procent meer melk. De veranderende Europese context plaatst de sector in een nieuw daglicht met prijsschommelingen en afschaffing van marktondersteuning. Guy Vandepoel, melkveeadviseur bij de Boerenbond, volgt die ontwikkelingen van nabij. 'Het is niet langer aan de orde om te speculeren over het ideale melkveebedrijf.'

tekst Annelies Debergh

Net na afloop van het melkquotumjaar is de meest gestelde vraag aan Guy Vandepoel, melkveeadviseur bij Boerenbond, zonder meer of het Belgische quotum na de melkleveringen van de maand maart vol is geraakt of niet. Voor de zoveelste keer wordt dat volgens Vandepoel een dubbeltje op zijn kant.

Welke uitdagingen zijn er voor de Vlaamse melkveehouderij richting 2015?

'Met een gemiddeld melkquotum van 350.000 liter zijn er nog mogelijkheden en is er nog schaafefficiëntie te winnen. Met het wegvallen van het quotum in 2015 kan die groei straks gerealiseerd worden. Maar ik spreek dan wel over een evenwichtige groei; groeien in grond, gebouwen en koeien.'

'De grootste uitdaging is om voldoende grond onder de koeien te houden. Niet kiezen voor grond werkt extra kosten in

de hand. Voer aankopen op de markt kan de komende tien jaar duurder uitvallen dan in het verleden. Zonder voldoende grond lopen de kosten voor mestafzet op richting vier- tot vijfhonderd euro per koe. Dat betekent al snel bijkomende kosten van vijf euro per honderd liter melk. In kritische tijden is dat een probleem.'

Waarom weerklinkt steeds vaker het pleidooi voor een grondgebonden melkveehouderij?

'De beschikbaarheid van grond zie ik als een van de grootste bedreigingen. De kostprijs van grond is de jongste jaren fel gestegen. Grond wordt in sommige regio's bijna te duur om er nog te melken. En dat geldt niet alleen in Vlaanderen, maar in heel de Noordwest-Europese groeizone voor zuivel.'

'Het beleid op het gebied van permanent grasland verandert niet in het nieuwe

Europese landbouwbeleid. We blijven de vroegere 160.000 hectare permanent grasland behouden. Zoveel hectare is een beperking voor de Vlaamse landbouw, maar daar ligt ook een kans. Dat permanent grasland blijft immers voorbehouden aan de rundveehouderij.'

In welke mate bepaalt het nieuwe Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) de toekomst van de melkveehouderij?

'Er moet dringend meer zekerheid komen over de implementatie van het voorgestelde GLB. Inhoudelijk is de voorliggende GLB-hervorming kleiner dan de Mid Term Reform uit het verleden. Op financieel vlak pakt het wel anders uit. In 2004 is de lijn uitgezet voor een zware hervorming met de afschaffing van de marktondersteuning en de bijhorende compensatie voor het toenmalige inkomensverlies. Dat laatste verdwijnt in de

hervorming van de landbouwsubsidies, waarbij de sector geen bijkomende garanties krijgt om de inkomensschommelingen te beperken.'

'De hervorming van het landbouwbeleid betekent een forse reductie op inkomensondersteuning, terwijl er geen zicht is op hoe de melkprijs evolueert. Toch is een hervorming in de verdeling van de GLB-steun noodzakelijk. Voor dertig procent van de Vlaamse melk wordt al geen premie meer uitbetaald. We hebben ook te maken met prijsschommelingen. In volatiele slechte tijden zijn landbouwsubsidies een soort spaarpot. Die vallen straks voor een groot stuk weg.'

ofwel verbreden, en grote bedrijven alleen maar groter worden. Als je ziet hoeveel extra arbeid die differentiatie vergt, dan is dat geen weg die je doorsnee bedrijven kunt voorhouden. Bovendien vraagt verbreding heel specifieke capaciteiten. Het is ook niet zo dat groei de enige optie hoeft te zijn. Het is niet langer aan de orde om zoals vijf tot tien jaar geleden te speculeren over het ideale melkveebedrijf. Die tijd is voorbij.'

Lopen melkveebedrijven stilaan niet tegen de grens van arbeid aan?

'Wat is de grens van arbeid? Ik stel vast dat die grens in de praktijk nogal kan

beidsoptimalisatie door automatisering. Nogmaals, er is geen model van het ideale melkveebedrijf. Melkvee houden moet vooral plezierig blijven. Dat is ook belangrijk.'

Is de Belgische zuivelindustrie voldoende op groei voorzien?

'De capaciteit van zuivelverwerkers wordt een bottleneck na 2015. Nog niet alle melkproducenten hebben het belang van een goede afnemer van melk voldoende in de gaten.'

'In zes jaar tijd zagen we de Belgische melkproductie met tien procent groeien. Dat is enorm, vooral aan de kant van de

'In sommige regio's wordt grond te duur om er nog te melken'

'Een uitdaging voor melkveehouders is zonder meer om te leren omgaan met de volatiliteit in de markten. Volatiliteit aan de kostenkant kan een gigantische impact hebben op het bedrijfsinkomen.'

Is groei de enige optie om met die veranderende marktomstandigheden om te gaan? En wat is de definitie van het ideale melkveebedrijf?

'Boeren moeten zich niet gedragen als hun koeien, als kuddedieren. Ieder moet zijn eigen plannen maken en groeien naar eigen vermogen. Er zijn meer wegen naar Rome.'

'Ik geloof niet in een model waarbij kleinere bedrijven moeten differentiëren,

verschillen. Een groot deel van het arbeidsvraagstuk op gezinsbedrijven kan ingevuld worden met automatisering. Een bedrijf met 120 melkkoeien en twee melkrobots is bijvoorbeeld perfect rond te zetten met beschikbare gezinsarbeid. Bij nog grotere bedrijven spreken we van een ander type ondernemerschap, maar het is niet voor iedereen weggelegd om met vreemde arbeid om te gaan.'

'Sommige bedrijven slagen erin om met eigen arbeid over die grens te gaan. In de praktijk is het inderdaad nog vaak zo dat een boer zijn uren nooit telt. Arbeidsefficiëntie wordt hoe dan ook belangrijker. Er is daarnaast ook een grens aan ar-

verwerkende industrie. Alles zit vol. Het is dus goed en vooral nodig dat zuivelbedrijven in extra verwerkingscapaciteit investeren. Alleen stel ik daar vandaag een versnipperde aanpak vast.'

'De Belgische sector moet ook goed zijn eigen situatie inschatten. We moeten ons ervan bewust zijn dat onze positie en productenportfolio nog steeds overwegend gelinkt zijn aan de spotmarkt en het melkprijrisico zit juist bij die markten. We moeten daar de vinger aan de pols houden.'

'De keuzes die gemaakt zijn in het verleden om meer consumentgerichte producten te produceren, zijn goed. De gunstige ontwikkeling van de verkoop en het verbruik van Belgische kazen is daar een mooi voorbeeld van. Het blijft een trage evolutie, maar het is toch de enige mogelijkheid om meerwaarde te creëren.'